

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ
МЕДИЧНОЇ (ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ)
ОСВІТИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ**

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-
практичної конференції з міжнародною участю
в онлайн-режимі за допомогою
системи Microsoft Teams**

(Тернопіль, 20-21 травня 2021 року)

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2021

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення : матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи microsoft teams (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – 592 с.

Матеріали надруковано в авторській редакції. Автори публікацій несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, даних, відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей.

Спортивні бази повністю відповідають санітарно-гігієнічним нормам і вимогам та надають можливість для організації повноцінного навчального, виховного та навчально-тренувального процесу. Всі кабінети естетично оформлені, мають дидактичні, наочні матеріали.

Висновок. Викладачі фізичного виховання мають можливості займатися як в спортивній залі, так і на спортивному майданчику, використовуючи в достатній кількості спортивний інвентар, тренажери, однак матеріально-технічна база потребує постійного оновлення та покращення.

Література

1. Закон України «Про Фізкультуру і спорт» Стаття 48 Матеріально-технічне забезпечення сфери фізичної культури і спорту.

2. Статут Кременецького медичного фахового коледжу імені Арсена Річинського від 06.07.2020р. № 1615. П.8 Майно та фінансово-господарська діяльність коледжу.

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ НАВИЧОК ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРЯ

Чумаченко Т. О., Макарова В. І., Райлян М. В.

Харківський національний медичний університет

Згідно визначенню у словнику української мови [1] навичкою називають схильність чи потребу діяти, або вести себе певним чином. Проте професійний сенс навички – це особистий досвід та вміння, які були сформовані шляхом багаторазового відтворення згідно алгоритму дій та відпрацьовані (деякі) до автоматизму. Як відомо, навички, які потрібні людині для успішної реалізації в будь-якій діяльності, розподіляються на *hard-skills* – суто професійні вміння та компетенції, які залежать від конкретної сфери діяльності людини, і *soft-skills*, тобто навички, які стосуються особистих якостей людини, її здатності до комунікації, спілкування, емпатії, прийняття та/або створення рішень в конкретних ситуаціях та відповідальності за ці рішення, ступеню довіри до інших людей та вміння розподіляти завдання, рівню її емоційного інтелекту та критичного мислення, гнучкості тощо.

На сьогодні людство переживає великі зміни, обумовлені новим патогеном – вірусом SARS-CoV-2. Вплив пандемії коронавірусної хвороби

відчувається у всіх сферах життя та діяльності людини. Світ змінюється і разом з ним змінюються умови життя та праці людини, її соціальні зв'язки та контакти, цінності, стиль життя, ставлення людини до свого здоров'я, до часу, до матеріального забезпечення, до освіти. Проте ще в 1987 році американські військові вперше використали поняття VUCA-світ, тобто це світ, який характеризується нестабільністю (Volatility), невизначеністю (Uncertainty), складністю (Complexity) та неоднозначністю (Ambiguity) [2, 3]. Для подолання викликів VUCA-світу була розроблена концепція VUCA-рішень, тобто наявність цінностей (Values), розуміння (Understanding), впевненості та навчання (Confidence and Coaching), швидкості та гнучкості (Agility) [3, 4]. Тобто наявність особистих та загальних цінностей, розуміння інших людей, розвиток впевненості та бажання отримувати нові знання, адаптація до змін, прийняття складнощів і двоякості світу та відсутності чітких правил є необхідними факторами для успішної реалізації особистості в своїй професійній діяльності, а добре розвинені soft-skills допомагають в цьому процесі.

Окрім цього, сьогодення та концепція VUCA-рішень потребує наявності та розвитку нових навичок, які необхідні сучасному спеціалісту, в тому числі лікарю, так звані meta-skills, головною відмінністю яких є постійність, стабільність, вони є базовими здібностями та компетентностями людини, на основі яких розвиваються soft-skills та hard-skills. Однією з найважливіших мета-навичок вважається здатність до навчання. Ця навичка є необхідною для майбутнього лікаря тому, що з одного боку відповідає сучасній стратегії lifelong learning, тобто підвищення своєї професійної компетентності через постійне навчання, з іншого боку дозволяє швидко реагувати на виклики сучасності, та отримувати нові та/або суміжні знання та вміння відповідно до потреб суспільства в сфері збереження здоров'я людини. Інша мета-навичка – погляд на перспективу. Стосовно лікаря, це здатність подивитися на результат хвороби очима пацієнта, основна мета якого повністю видужати та повернутися до активного життя. Саме така позиція допомагає лікарю прийняти найвірніше та найкраще рішення щодо діагностики, лікування та профілактики хвороби для кожного пацієнта. В арсеналі майбутнього лікаря повинна бути ще одна дуже важлива мета-навичка – соціальний інтелект, вона допомагає налагоджувати міжособистісні контакти, адекватно реагувати на конструктивну критику, працювати у команді, зосереджувати зусилля багатьох для досягнення спільної мети й підтримування впевненості та делегування повноважень у підлеглих

та колег. Така мета-навичка як дизайн-мислення вкрай необхідна лікарю і науковцю, бо це здатність до генерації нових ідей стосовно технологій діагностики та лікування пацієнтів, створення нових ліків, вакцин, апаратів, інструментарію, підсилення існуючих та розробки нових програм профілактики. Вона передбачає відкритість до нових ідей та пропозицій, створення нових рішень існуючих проблем, передбачення виникнення нових викликів в галузі охорони здоров'я та своєчасне реагування на них. Вкрай необхідною для майбутнього лікаря мета-навичкою є стійкість, тобто адекватне сприйняття помилок, здатність робити висновки з отриманого досвіду, рішучість у досягненні мети стати найкращим спеціалістом у галузі медицини та збереженні здоров'я людей.

Наразі проблеми освітнього процесу пов'язані як з розвитком нового дистанційного формату освіти, так і зі здатністю освітян до освоєння такого формату навчання здобувачами освіти та опанування ними нових технічних складових навчального процесу, матеріального оснащення тощо. Здобувачі вищої освіти більшою мірою є замолодшими, ніж викладачі, тому вони змогли адаптуватися до нових умов легше, скоріше, і тепер потребують якісної теоретичної та практичної підготовки до майбутньої професійної діяльності з паралельним формуванням meta-skills, hard-skills, та soft-skills, що забезпечить високу конкурентноспроможність майбутнього спеціаліста на ринку праці. На нашу думку, викладачам необхідні семінари, де будуть пояснені умови розвитку та формування нових необхідних навичок для здобувачів вищої освіти медичного напрямку, критерії їх формування, переліки навичок, які формуються при виконанні здобувачами тих чи інших завдань з акцентуванням уваги здобувачів вищої освіти на необхідності їх якісного формування та шляхи вирішення проблем, які виникають під час підготовки медичних кадрів в умовах дистанційної освіти. Так, майбутнім лікарям вкрай необхідна навичка спілкування з пацієнтами та емпатії до хворої людини. Ці навички можна напрацювати, якщо майбутні лікарі будуть більше часу проводити з пацієнтами та спілкуватися з ними з позиції рівних, тобто не тільки хворий має бути зацікавлений одужати у найскоріший термін, з мінімальними ризиками від лікування, але й лікар повинен зробити все, що залежить саме від нього для свого пацієнта, ставлячи себе на його місце. В умовах проведення навчального процесу з використанням технологій дистанційного навчання саме практична частина підготовки майбутнього лікаря зазнає найбільше складнощів, одним з вірогідних рішень може бути використання телемедицини, що надасть здобувачам

вищої освіти можливість спілкування з пацієнтами під керівництвом досвідченого викладача та формування необхідних навичок.

Таким чином, сучасне освітнє середовище, повинно забезпечувати надбання якісних теоретичних знань та сприяти гармонійному розвитку усіх необхідних майбутньому спеціалісту компетенцій, навичок, вмінь, комплексно підходячи к формуванню meta-skills, soft-skills та hard-skills.

Література

1. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. — К.: Наукова думка, 1970—1980. — Т. 5. — С. 32.
2. Whiteman, W. E. (1998). Training and educating army officers for the 21st century: Implications for the United States Military Academy. Fort Belvoir, VA: Defense Technical Information Center.
3. Hüseyin Çiçeklioğlu. VUCA Concept and Leadership. In book: Management & Strategy. Publisher: Artikel Akademi. October 2020. – P. 229-242.
4. Codreanu A. A VUCA action framework for a VUCA environment. Leadership challenges and solutions. Journal of Defense Resources Management/ Vol.7 Issue 2 (13). 2016. P. 31- 38

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ONLINE НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

**Швед М. І., Геряк С. М., Мартинюк Л. П., Ляхович Р. М.,
Липовецька С. Й.**

*Тернопільський національний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України*

Одним із пріоритетних напрямків розвитку сучасної вищої освіти є розробка і впровадження в педагогічну діяльність інноваційних технологій. Все ширшого розповсюдження набувають дистанційні форми навчання. Особливо актуальною дана проблема постала в умовах загального суспільного прогресу, настання і розширення ери інформатики та телекомунікацій. Проблема ще більше загострилась в умовах карантину корона вірусної інфекції, коли суттєво обмежено очно-контактне спілкування людей, в т.ч. викладачів та студентів. В цих умовах саме дистанційна форма навчання online дає сьогодні можливість створен-

Цубер В. Ю. ЗАСТОСУВАННЯ SCHEMISTRY PROBLEM GENERATOR ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	494
Цубер В. Ю., Іщейкіна Л. К. ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПОГЛИБЛЕННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ БІООРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ	495
Черняшова В. В., Олещук О. М., Посохова К. А., Шевчук О. О., Іванків Я. І., Драпак О. Я., Лой Г. Я., Маланчук С. Л. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ФАРМАКОЛОГІЇ З КЛІНІЧНОЮ ФАРМАКОЛОГІЄЮ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ.....	497
Чечурін Ю. О. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЬНОГО ПРОЦЕСУ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ЗНАТЬ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»	499
Чумаченко Т. О., Макарова В. І., Райлян М. В. ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ НАВИЧОК ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРЯ.....	500
Швед М. І., Геряк С. М., Мартинюк Л. П., Ляхович Р. М., Липовецька С. Й. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ONLINE НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	503
Швед М. І., Прокопович О. А., Геряк С. М., Левицька Л. В., Сидоренко О. Л., Кіцак Я. М., Ястремська І. О., Гурський В. Т. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАБУТТЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК З ДИСЦИПЛІНИ «НЕВІДКЛАДНА ТА ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА»	506
Шевченко Ю. В., Мінухін В. В., Казмірчук В. В. ПРОБЛЕМА ІНФІКУВАННЯ ОПІКОВИХ РАН (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)	508
Шевченко О. С., Овчаренко І. А., Степаненко Г. Л., Погорелова О. О. РОЛЬ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ У ФОРМУВАННІ ЯКІСНИХ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ	510
Школьнікова Т. Ю., Приходько С. О., Школьніков В. С ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМ MICROSOFT TEAMS ТА GOOGLE MEET У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ.....	511
Шкробот С. І., Мілевська-Вовчук Л. С., Салій З. В., Бударна О. Ю., Дуве Х. В., Салій М. І., Насалик Р. Б. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА «НЕВРОЛОГІЯ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІV КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19	515
Шолойко Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ.....	518
Шпонька І.С., Короленко Г.С., Алексєнко О.А., Скорик В.Р., Гриценко П.О., Шинкаренко Т.В., Бабій Г. С. СТРАТЕГІЯ, ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ НА КАФЕДРІ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ.....	521
Щербина М. О., Щербина І. М., Нагула Л. О. СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ	525

Підп. до друку 17.05.2021. Формат 60×84/16.
Папір офсет. № 1. Гарн. «Тінос». Друк офсет.
Ум. друк. арк. 34,41. Обл.-вид. арк. 38,40.
Тираж 300 пр. Зам. № 89

Видавець і виготовлювач
Тернопільський національний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України
Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 7242 від 02.02.2021